

Gut Sábész

גוט שבת

22. évfolyam 36. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:18 • י"ג סיון תש"פ • 2020. 6. 5. • פרשת נשא • Szombat kimenetele: 21:39

Esküvő élő közvetítésben

Noémi és Mose Ber egyike volt annak a rengeteg jegyespárnak, akiknek esküvői terveit a koronavírus-járvány húzta keresztül. Amikor néhány hónapja az Oberlander család otthonában közösen köszöntöttük őket eljegyzésük alkalmából, még egyikünk sem gondolta, hogy az újra meg újra elhangzó: mikorra tervezitek az esküvőt kérdésre a válasz egyáltalán nem lesz olyan egyszerű, mint azt kimondani, hogy látg báomerre.

Lág báomer, az omerszám-lálást kísérő gyászt megszakító örömnappal, melyen Simon bár Jocháj rabbira és egy másik járvány végére emlékszünk, népszerű időpont a házasságkötésre. Ám ebben az évben, a kijárási és gyülekezési korlátozások közepette, száz és száz esküvőt kellett elhalasztania ifjú pároknak.

Noémi és Mose Ber is erre a lépésre kényszerült, más egyebek mellett azért is, mert a vőlegény – aki maga is átesett a veszélyes betegségen – Amerikában ragadt. Azonban a járvány

enyhülésével, két hét karantén után végül a Sávuot utáni napon chüpe alá állhattak ők is, ha nem is pont úgy, ahogy azt tervezték. Innentől pedig átadjuk a szót egy kedves olvasónknak, Chávanak (Mucsi Éva), aki nem mindennapi módon vehetett részt az ünnepségen.

„Pár héttel ezelőtt meghívást kaptam egy barátnőm esküvőjére. Ebben az esetben nem vettem repülőjegyet, nem vettem új ruhát, nem kertem szabadságot a munkahelyemről, csak vártam a napot izgatottan én is. Aznap korán felkeltem, és időben leültem a számítógémem elé a legkényelmesebb karosszékben és 'részt vettem' az eseményekben, a lehetőségek szerint” – írta Chávva a különleges eseményről. Ő és a vendégek legnagyobb része ugyanis interneten keresztül vett részt az esküvőn járvány okozta vészhelyzet miatt.

„Az esküvő csodálatos volt. Úgy történt minden, mint szokott, csak a résztvevők száma volt csekély, de ők nagyon lel-

kesek voltak, szájukon maszk és mindenki tartotta a távolságot, ülve, táncolva, ahogy ezt a járvány megkívánja. Nekem nagy élményt nyújtott az esemény, tudtam örülni az új párral együtt.” Az ünnepi lakoma után azonban nem ért véget a szűk körű esküvő. A friss házassokot autóba ültették, és elindultak velük a környéken – a násznép pedig továbbra is élő közvetítésben kísérte őket.

„Az utcák üresek voltak, de hirtelen láttam néhány embert: kicsiket, nagyokat egy sarkon, ahogy az autó elhaladt mellettük, integettek. Nagyon kedves, gondoltam, ők a közösségből valóak, valószínűleg véletlenül voltak itt, milyen jó, hogy így esett. Az autó egy új sarokhoz érkezett: felnőttek és gyerekek integetnek, majd másik sarok es ismét zsidók és ismét zsidók, hála Istennek. Ez így folytatódott tovább és tovább. A szemem megtelt könnyel, így lehet örömet szerezni egy újdonsült párnak az esküvőjükön, igazi szeretettel.”

Virtuális előadások

Myers Mendy rabbi:

A tükör másik oldalán – a hetiszakasz és tanulságai napjainkban
A Cháj Galéria Facebook-oldalán, szerdánként 18:30-tól

Feldman Mussie rebbeccen:

Közepesek a konyhában
(csak nőknek!). A csoport zárt Facebook-csoportjában. Belépési engedélyért keressék Feldman rebbeccent. Szerdánként 20:30

Glitsenstein Chaim Saul rabbi:

Napi dvár torá. Konferenciahívás a +36 1 987 6825-ös telefonszámon. Kód: 901244
Vasárnaptól csütörtökig 18:00

Napi Talmud Dáf jomi

Hétköznap reggelente 7:30
Szombat és vasárnap 21:00
Élőben: Köves Slomó Facebook-oldalán, utólag visszanezethető:
www.napitalmud.hu

Kóser élelmiszer-ellátás

Melegétel-rendelés, gyógyszerbeszerzés és bevásárlási szolgáltatás az Óbudai zsinagógától: Erdős Judit (06 30 222-1439) vagy e-mailen:

koshercatering@zsido.com

Pékáru: tel.: 06 70 946-4921; e-mail: rendeles@koserpekseg.hu

Hús: www.koserhus.com

A Dohány utcai Kóser Piac rendszeres nyitvatartási időben várja vásárlóit.

Imaidók

Oberlander Báruch rabbi vezetésével a Bét Menáchem Gyermekekotatási Központ (Dohány utca 32.) udvarán.

Vasárnap-péntek:

reggeli ima 8:00

délutáni-esti ima 20:30

A hétköznap reggeli és az esti imák követhetőek virtuálisan is:

<https://zoom.us/j/645022263>

www.viva.tfilin.hu

Péntek este: 19:30

Szombat reggel: 9:30

délutáni-esti ima: 20:15

Hetiszakasz

A Názir törvényei

Hetiszakaszunk – *Nászó* (4Mózes 4:21–7:89.) – több alapvető témával foglalkozik. Miután a leviták körében megejtett népszámlálás adatait és a Szentélyszolgálatban kifejtett tevékenységük módozatait részletezi, a szakasz a fogadalom-

tevő (*názir*) törvényéről, azután a hűtlenséggel vádolt házastárs ellen lefolytatott vizsgálatról szól, majd a Hajlék felavatásával és a törzsfőnökök által hozott egységes áldozatok ismertetésével fejeződik be.

Zsidó híradó

Sorsolással döntik el, ki léphet be a zsinagógába

A lubavicsi közösség központja a brooklyni Crown Heights városrészben, az Eastern Parkway 770. alatt található. A közösség központi zsinagógáját és a Lubavicsi Rebbe egykori dolgozószobáját is magába foglaló, jellegzetes vörös téglapépületre gyakorlati funkcióin túl a Chábád mozgalom egyik legismertebb szimbólumaként tekintenek.

A koronavírus-járvány miatt a közösség rabbitanácsa az épület bezárásáról döntött, mely tilalom több mint két hónapon keresztül érvényben volt. A járvány enyhülésével lehetővé vált a zsinagógák megnyitása, de egyszerre legfeljebb tíz ember gyűlhet össze zárt térben vallási célból. A rendőrség kérésére az épület előtt, a szabadban sem tartanak imát.

Mivel a Rebbe is a központi zsinagógában imádkozott, a hászidok számára különleges jelentőséggel bír az épület,

és sokak számára spirituális és érzelmi emelkedettséget okoz az ott elmondott ima. Érthető tehát, hogy tömegek várják, hogy végre ismét beléphessenek a „seven-seventy” kapuján. A zsinagógáért felelős rabbikra hárult a feladat, hogy meghatározzák, melyik imán ki vehet részt a közösség tagjaiból. Úgy döntöttek, hogy erről csak sorsolással lehet igazságosan dönteni. Az érdeklődők egy internetes űrlap kitöltésével jelentkezhetnek. A sorsolást minden este 8 óra körül tartják, és ezt követően értesítik a következő napi szerencsés résztvevőket.

Az ostobaság ellenszéruma

Ezen a héten a Tórának azt a részét olvassuk, mely a férje által hűtlenséggel gyanúsított feleség, a szotá esetéről beszél. A Tóra az állítólagosan hűtlen asszonyra a *tiste* (4Mózes 5:12.) szóval utal, mely azt jelenti: aki letért az útról.

A *tiste* kifejezésének van egy másik jelentése is, mely arra az emberre utal, aki ostobaságot cselekszik. Ezzel kapcsolatban tanítja a Talmud, hogy „az ember egészen addig nem vétkezik, míg az ostobaság szelleme belé nem költözik.”

Vétket elkövetni ostoba dolog, ezt mindnyájan tudjuk. Ha vétkeztünk, rosszul érezzük magunkat, ha pedig jót cselekedtünk, elégedettséget, nyugalmat érzünk.

Időnként azonban mégis vétkeztünk. Aztán büntudatot érzünk, majd Jom kippurkor elmegyünk a zsinagógába, és ígéretet teszünk magunknak, hogy a jövőben jobbak leszünk. Ezt követően pedig nem kell sok időnek eltelnie, hogy megint vétkezésen kapjunk magunkat.

A kísértés ellen nincs védőoltás. Míg a Messiás el nem jön, és a földről a gonosznak még az ír-

magja is el nem töröltetik, vonzani fog bennünket.

Bár ellenszérumunk nincs, és még a Messiás sem jött el, hogy minden bennünk megbúvó „kisördögtől” megszabadítson, a kísértésekkel és az ostobasággal szemben így sem vagyunk teljesen fegyvertelenek. Isten a Tórával, a bölcsék pedig az arra épülő tanításokkal vértettek fel minket, hogy képesek legyünk szembeállni saját démonainkkal. Tőlük tanulhatjuk a következőt is: „Ki a bölcs? Aki előre látja tettei következményét.” Milyen egyszerű tanítás, és mennyire igaz! Ha egy ostoba tettemnek előre látnám a káros következményét, azt eleve el sem követném!

A Tóra az örök emberi dilemmákat illetően nem csodaszérumokban, és még csak nem is egyedül a Messiásban látja a megoldást. Isten hisz bennünk, mivel tudja, hogy a megoldás ott van bennünk. A mi dolgunk csupán az, hogy tanításai segítségével felleljük magunkban, és a felszínre segítsük azokat.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Levi Avtzon írása nyomán

19.00

Oberlander Báruch

20.00

Megyeri Jonatán

21.00

Estéenként más-más előadókkal és témákkal

A zsidó filozófia alapjai

Facebook Tanház

Virtuális Bét Midrás

A zsidó.com Facebook-oldalán élőben.

Vasárnap: Nyaralás zsidó módra
Hétfő: A koronavírus alatt megjelent rabbinikus irodalom ismertetése
Kedd: Hászid történetek és mesék
Szerda: Kérdezd a rabbit!
Csütörtök: Hetiszakasz a Midrás és a Kabbala tükrében

Velem és a Rebbével történt A jótékonyág otthon kezdődik

Amikor tíz éves voltam, a családomnak – sok más lubavicsi családdal együtt – sikerült elhagynia a Szovjetuniót. Ez nem sokkal a háború után, 1946-ban történt. Először egy európai hontalanok táborába kerülünk, és onnan utaztunk tovább Ausztráliába. Egy melbourne-i chábád jesivában kezdtem tanulni, majd később ott is tanítottam, de mindvégig arra vágytam, hogy elutazhassak jó messzire. Valamilyen egzotikus helyre vágytam. Nem is gondoltam arra, hogy másoknak éppen Ausztrália számított egzotikusnak. Írtam tehát a Rebbének, és az engedélyét kértem az utazáshoz. Ő azonban nem válaszolt, pedig többször is küldtem neki levelet. Ekkor rávettem a mentoromat, Abba Pliskon rabbit, hogy ő írjon a nevemben. A válasz azonnal meg is érkezett, méghozzá egy igen hosszú levél formájában.

A Rebbe határozottan elnevezte, hogy elhagyjam Ausztráliát, mert különleges, személyre szabott micvának tartotta, hogy Ausztráliában terjesszem a zsidóságot. Erre az a bizonyíték, hogy ezt senki más nem teszi meg, ha én nem. Az Álder Rebbét, a Chábád mozgalom megalapítóját idézte: „Ha valaki jótékonykodik, legyen szó akár anyagi, akár szellemi jótékonyagságról (azaz a saját idejét arra áldozza, hogy másokat tanítson), akkor szelleme és szíve kikristályosodik és ezerszeresen megtisztul”.

A Rebbe így folytatta: „Más szóval, e fiú számára (ez rám vonatkozott) egy órányi tanulás vagy tanítás Melbourne-ben annyi eredményt biztosít, mint ha ezer órát tanult volna”.

Később, amikor már 19 éves voltam, szerveztem egy utat New Yorkba, a nagyünnepekre, hogy találkozhassak a Rebbével. A Ros hájánát megelőző nap találkoztam vele. Megkérdeztem, hogy New Yorkban maradhatnék-e. A Rebbe így felelt: „Épp hogy csak megérkezett. Erről majd később beszélünk, amikor már készen áll a visszautazásra”. Ebből megértettem, hogy mindenképpen haza fogok utazni.

A látogatás végén visszamentem a Rebbéhez, aki közölte,

Shmuel Gurewicz rabbi 42 éven keresztül vezette a melbourne-i Bais Rivkah lányiskolát. Az interjú 2016 augusztusában készült.

hogy vissza kell utaznom, és azt is megmondta, hogy mit tegyek, miután visszaértem Melbourne-be: különböző Chábád szervezeteket kellett alapítanom a fiatalok, a lányok és az asszonyok számára. Mindent úgy tettem, ahogyan a Rebbe elírta.

1960-ban feleségül vettem egy izraeli lányt, s négy évvel később Izraelbe költöztünk, ahol 1971-ig éltünk.

Apám – a Rebbe utasítására – felhagyott az üzletével, és az Oholei Yosef Yitzchok jesivába ment tanárnak és adománygyűjtőnek. Nem tette boldoggá az új munkája, és ezt el is panasolta a Rebbének. A Rebbe válaszában megfeddte, és közölte, hogy

az ausztráliai lubavicsi hászidok nincsenek tudatában annak, hogy milyen fontos munkát végeznek. A hászidizmus terjesztése a világ minden országában fontos, de Ausztráliában még inkább az. Olyan, mint a halottak feltámasztása. A Rebbe így zárta a sorait: „Vitába szálltam a fiával, hogy ne hagyja el Ausztráliát. Ha ez már házastársi vitát szítana náluk, ne is említse meg neki, de ha lehetséges, próbálja meg visszahozni Ausztráliába, még ha csak egy meghatározott időre is”.

vezzen előnyt az egyén érdeke fellett.

Alapvetően három-négy évig terveztem az iskolában maradni, mert a feleségem nagyon szeretett volna visszatérni Izraelbe. Amikor ezt megosztottam a Rebbével, ő így válaszolt:

„Semmi kétségem sincs afelől, hogy a jelenlegi küldetése (és az ezzel járó anyagi és spirituális jutalom) oda köti, ahol jelenleg tartózkodik, legalábbis a közeli jövőre tekintettel. És ez a küldetés természetfeletti áldást hozott magával... Az egyetlen probléma, hogy ön még mindig rendelkezik szabad akarattal és folyamatosan táplálja a rossz ösztönét, amely nem hagyja nyugodni és különféle illogikus gondolatokat ültet a fejébe. A végső döntést önre hagyom”.

Egy ilyen levél után dönthetünk-e másként, mint hogy maradjunk?

Végül örülök, hogy így tettünk. A Rebbe nagy szívességet tett nekünk azzal, hogy a küldöttjeinek választott minket, és megteremtette számunkra a szolgálat lehetőségét. Ennek következtében több ezer zsidó lány alapított vallásos otthont és él a Tóra szerint. A feleségem és én fontos szerepet játszottunk a fejlődésükben, és ez elég jutalom a számunkra. Nem bántunk meg semmit.

Shmuel Gurewicz rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

*Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe*

Kóser konyha

Laffa

párve
tojásmentes

60 dkg liszt
egy csomag élesztő
1 pohár langyos víz
2 kk cukor
3 kk só
½ pohár olaj

Az élesztőt a vízbe morzsoljuk, hozzáadjuk a cukrot, elkeverjük, és néhány percre félretesszük. Ezalatt a lisztet tálba szitáljuk, belekeverjük a sót, az olajat, és végül az élesztős keveréket is a tálba töltjük. Ha szükséges, adjunk hozzá még egy kevés langyos vizet vagy lisztet. Rugalmas tésztát gyúrunk, majd néhány percig dagasztjuk. Kiolajozott tálban, letakarva fél órán át pihentetjük, majd ökölnyi méretű gömböket formázunk a tésztából. Újabb húsz pernyi pihentetés után egy serpenyőt felforrósítunk. Egy tésztadarabot lisztezett gyűrődesszán kinyújtunk, és a forró serpenyőben előbb az egyik, majd a másik oldalát sütjük meg. Figyeljünk oda, mert hamar megég, egy-egy perc elegendő mindkét oldalnak ahhoz, hogy átsüljön a laffa. Azonnal megtöltjük a kívánt töltelékkel, és forrón tálaljuk. Mivel a tésztában több a víz, mint az egyéb folyadék, a *hámoci* áldást kell rá elmondanunk kézmosás után, az étkezés végeztével pedig a *birkrát hámázon* (asztali áldás) következik.

A biztonságos tóraolvasás feltételei 1. rész

A világvárvány alakulása folyamatosan újabb és újabb hálachikus kérdéseket hoz fel, amelyekre a rabbik folyamatosan keresik a válaszokat. A legújabb ezek közül azzal párhuzamosan merült fel, hogy szigorú feltételek mellett szabadterén elindultak a közös imádkozások és a tóraolvasások. A probléma az, hogy Tóra felolvasásakor két embernek – a felolvasónak és a felhívottnak – egymás mellett kéne állnia, és így nem tudják megtartani a kétféle védőtávolságot.

Ennek a kis kérdésnek nagy rabbinikus irodalma született. Tekintsük át a témát az elejétől kezdve!

Áldások a Tórára

Minden reggel elmondunk egy sor áldást, köztük a Tóra tanulásra vonatkozót is (*Sámuel imája* – *Zsidó imakönyv* 9. oldal), hiszen hálát adunk az Örökkévalónak minden parancsolatért, amit teljesíthetünk. Ezen kívül Bölcséink elrendelték, hogy az ember, a saját személyes tanulására mondott áldáson túl, mondjon áldást a közösségi tóraolvasásra is: egyet az olvasás előtt, egyet utána (*Talmud, Mógilá* 21a.). Szombatonként a hetiszakasz hét részre oszlik, amit hét külön ember olvas fel. Eredetileg az első felhívott mondta el a nyitóáldást és az utolsó az olvasás után mondta az utóáldást (*uo.*). Az öt közbülső se előtte, se utána nem mondott.

Később azonban Bölcséink rájöttek, hogy ez így nem jó, mert ha valaki késik a tóraolvasásról, az azt hiheti, hogy nem hangzott el előáldás, ha valakinek pedig ki kell mennie a tóraolvasás vége előtt, az azt hiheti,

hogy nem volt utóáldás. Ezért rendelték el, hogy minden egyes ember, akit felhívják a Tórához, mondjon áldást a szakasza felolvasása előtt és után is (*uo.* 21b. végén).

Vakok és olvasni nem tudók a Tóránál

A középkorban azonban, amikor még nem tudott mindenki Tórárt olvasni, újabb változás történt: megjelent a *báál koré*, a felolvasó, aki olvasott azok helyett, akik nem tudtak. Mivel azonban ez kínos helyzetbe hozta a tanulatlan zsidókat, akik emiatt nem akartak felmenni a Tórához, elterjedt, hogy ahelyett is olvasnak, aki amúgy tudna magának (lásd *Vözot háTorá* 11. fejezet).

A *Sulchán áruch* (OC 141:2) felhívja rá a figyelmet, hogy mindenkinek, aki áldást mond, amikor felhívják a Tórához, feltétlenül fontos, hogy halkán olvassa a szöveget az előimádkozóval, hogy ne legyen áldásmondása fölösleges. Továbbá mondja a *Sulchán áruch* (*uo.* 139:3.) azt is, hogy mivel a Tant nem szabad fejből mondani, aki nem lát, azt nem lehet felhívni a Tórához.

Azonban Mose Rivkesz vilnai rabbi (1591?–1671) a *Sulchán*

áruch-ban egy megjegyzést fűzött ehhez a kitételhez, ebben idézi Jáákov háLévi Moelin rabbi (a MaHáRIL, 1365?–1427) véleményét (*Mínhágé MáHáRIL* 452. oldal), miszerint ma nincs akadálya annak, hogy egy vak embert felhívjanak a Tórához, ugyanúgy, ahogy az olvasni nem tudó zsidót is felhívjuk, különösen, mert ma már senki nem olvas magának.

[Érdekes, hogy ezt a véleményt eredetileg a *Sulchán áruch* társszerzőjének, Mose Iszerelsz (1530–1572) krakkói rabbinak, a RömÁnak tulajdonították, akinek a véleményét az askenázi zsidók követik. Ezért is lett olyan elterjedt és vált általános gyakorlattá. Azonban a RömÁ által megjelentetett *Sulchán áruch* kiadásban (Krakkó 1678) ez a megjegyzés nem szerepelt, csak egy későbbiben, innen tudjuk, hogy ennek a megjegyzésnek más a szerzője (lásd SÁ Machon Jerusálajim 1994 kiadásában *Hágáhot vöheárot* *uo.* 18.). A szokás azonban fennmaradt, aki tud olvasni, az olvas a *báál koré*-val együtt halcan, aki pedig nem tud, az nem olvas.]

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia
A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604